

У даній статті розглянуто компоненти самокерування студентів, проаналізовано роль самооцінки в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: компоненти самокерування, самооцінка, процес професійної підготовки.

В данной статье рассмотрены компоненты самостоятельного управления студентов, проанализирована роль самооценки в процессе профессиональной подготовки будущих специалистов.

Ключевые слова: компоненты самостоятельного управления, самооценка, процесс профессиональной подготовки.

In this article examined the components of self-control students, analyzed the role of self-esteem in the process of professional training future specialists.

Key words: components self-control, self-esteem, the process of professional training.

УДК 378

О.О. Чеботарьова
м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ОСВІТНІХ ЦЕНТРІВ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ В ІТАЛІЇ

Створення умов для освітньої діяльності, зокрема у дорослому віці, посідає пріоритетні позиції розвитку сучасного суспільства, сприяє модернізації освітніх стратегій, реорганізації структурних засад, розробленню нових освітніх моделей.

Теорія та практика освіти дорослих набувають актуальності як у європейських країнах, так і в нашій країні. Кожна держава намагається створити якісну та самодостатню систему освіти дорослих, що є показником рівня її розвитку, а також наукового, культурного, морального потенціалу. Вивчення іноземного досвіду сприяє удосконаленню національної системи освіти дорослих, її подальшому розвитку, дозволяє залучати інноваційні підходи, інтегруватись у європейський освітній простір.

Метою статті є аналіз освітніх можливостей для дорослих у сучасній Італії, вивчення італійських освітніх тенденцій та їх критичне переосмислення.

Сучасний стан італійської освіти дорослих характеризується існуванням приватних та державних освітніх провайдерів. Унаслідок політичних та соціально-економічних змін, що посприяли зростанню повноважень регіональної та місцевої влади, відповідальність за освіту дорослих поступово перекладається державою на регіони.

Зазначимо, що головними чинниками, які вплинули на освіту дорослих, були зміни в соціальній сфері, частково — розрив між економічними структурами півночі та півдня, а також сучасні міграційні процеси. Всі ці вищезгадані фактори змусили політичні сили Італії включити освіту дорослих до соціальних програм [1].

Наказ № 22 від 6 лютого 2001 року Міністерства Освіти Італії визначає такі типи підготовки:

- 1) школи писемності для дорослих (початкова освіта);
- 2) середня школа для дорослих;
- 3) курси для дорослих;
- 4) інтегровані курси (навчання та практика);
- 5) випробувальні проекти інтегрування систем навчання.

Місцеві державні навчальні заклади пропонують курси для дорослих, де можна засвоїти базові знання — мова, математика, а також іноземні мови, інформатика, комп'ютерні технології та програми, такі як: Excel, Word, PowerPoint, Internet, Photoshop, цифрова фотографія, системи захисту інформаційного простору. Тоді як приватний освітній сектор пропонує різноманітні курси для поглиблення знань. Приватні асоціації та організації фінансуються регіональним

урядом через державні гранти та конкурси. Відповідно до Закону № 53 від 8-го березня 2000 року «Про підтримку батьківства, материнства, про право на освіту та координацію термінів», працівники державних або приватних установ, які пропрацювали не менше 5 років на одному місці, мають право призупинити свою виробничу діяльність та зайнятися освітою дорослих. Це є освіта, яка дає можливість продовжити обов'язкову шкільну освіту, підвищити рівень кваліфікації, здобути диплом про вищу освіту. На час навчання зберігається робоче місце за працівником, але без збереження заробітної платні. Курси мають бути акредитовані та визнані національними та європейськими законодавчими освітніми структурами.

Стаття № 6 вищезгаданого закону дає право робітникам займатися освітою протягом усього життя для підвищення знань та професійних навичок. Зазначимо, що в Італії перші курси для дорослих були створені в 1947 році шляхом запровадження «соціальних шкіл» з метою надання базової грамотності та навичок рахування. Після багатьох соціальних та економічних змін у 1970-х роках було запроваджено стоп'ятидесятигодинні курси як можливість для робочого класу підвищити свій освітній рівень. У 1997 році створюються «Centri Territoriali Permanenti» (СТР) — Постійні Територіальні Центри, завдяки яким змінюється ситуація в освіті дорослих та приймаються відповідні законодавчі акти.

Дві постанови Міністерства Освіти № 7809/1990 та № 305/1997 сприяли розвитку вечірніх курсів та регулювали адміністративну діяльність вищезгаданих центрів. Пізніше Наказ Міністерства Державної Освіти №455/1997 закріпив право на освіту та професійну підготовку. Угода між урядом, регіонами, провінціями та гірськими комунами реорганізувала та офіційно визнала освіту протягом життя та освіту дорослих на законодавчому рівні (Об'єднана Конференція від 2 березня 2000 року). Досягнута угода була підписана як наслідок діяльності Міжнародної Конференції в Гамбурзі 1997 року, де європейські держави домовились визнати важливість неперервної освіти.

Міністерський Наказ № 26/2006 року сприяв інтеграції іноземних учнів, а Закон № 53/2003 (53/2003 Act) закріпив доступ до освіти впродовж життя як право на розвиток культурного та особистісного рівня [2]. У подальшому Міністерський Декрет № 25/10/2007 трансформував існуючі Постійні Центри в Провінційні і Центри для Освіти Дорослих з метою покращення діяльності та управління. Декрет вступив у силу в січні 2009 року.

Затвердження нових правил відбулося згідно з рекомендаціями Європейського Парламенту та Ради із встановлення Європейської Кредитної Системи для Професійної Освіти та Підготовки від 2006 року.

Наразі італійська система освіти дорослих проходить стадію реформування, яка пов'язана в першу чергу із трансформацією ПТЦ у ПЦОД. Ці зміни розпочались у 2010/2011 навчальному році.

Постійні Територіальні Центри та вечірні школи є основними державними структурами, що надають освіту дорослим. З іншого боку, приватні організації та компанії працюють у тісному контакті з державною владою та надають формальну освіту.

Головною метою ПТЦ є надання базової грамотності та спеціальних знань, навчання іноземних мов, італійської для іноземців та надання середньої освіти з отриманням диплома про неповну середню освіту. Ці курси можуть відвідувати дорослі та молоді люди, які досягли 16 років, але не отримали першого початкового циклу освіти або бажають поглибити свою освіту [3]. Курси є безкоштовними та фінансуються Міністерством Освіти. Вчителі набираються зі шкіл і не потребують додаткової кваліфікації. Наприклад, типовий ПТЦ може складатись із 5 осіб персоналу та надавати освіту з 4-х предметів — італійська мова, математика, іноземні мови та комп'ютерні технології [4].

Паралельно з ПТЦ освіту дорослим надають вечірні курси. Дорослі, яким виповнилося 16 років, мають можливість отримати середню освіту та диплом про повну середню освіту. Вважаємо за доцільне акцентувати увагу на тому що, вечірні курси сприяють культурному та професійному розвитку дорослих, які бажають підняти свій соціальний статус та отримати диплом про повну середню освіту, (якщо вже отримали раніше диплом про неповну

середню освіту), а також, якщо мають значний професійний досвід в окремій галузі та бажають підтвердити це сертифікатом.

У першому випадку вони можуть безпосередньо відвідувати курси, в другому випадку скликається спеціальна комісія для оцінювання кожного заявника окремо. За відвідування вечірніх курсів береться платня, але вони можуть фінансуватись державними фондами (національними та регіональними).

Недержавні організації також працюють у сфері освіти дорослих — Unieda, Unione Italiana per l'Educazione degli adulti (Італійська Асоціація для Освіти Дорослих); Cnupi — Confederazione Italiana delle Università Popolari (Італійська Конфедерація Народних Університетів).

Неформальна освіта надається Народними Університетами, до яких входять приватні та державні організації, чия специфіка полягає в просуванні освіти дорослих. Вони займаються різноманітними видами діяльності, здебільшого спрямованими на дорослих, але також відкритих для молодих людей. Перші Народні Університети були відкриті на початку XX століття за прикладом Данії та Швеції. Найбільший Університет — УПТЕР, розташований у Римі, пропонує широкий спектр курсів (іноземні мови, спорт, італійська мова як іноземна тощо).

Також зразком недержавної організації для освіти дорослих є Університет Третього Віку, спеціально створений для тих, кому за 50 років (зазвичай для людей пенсійного віку), які бажають підвищити свій освітній рівень. Асоціація, яка координує цих провайдерів на національному та міжнародному рівні, називається Unitre (National Association of Università per la Terza Età — УНІТРЕ (Національна Асоціація Університетів для Третього Віку). Кожний регіон має свої правила для відкриття університету такого типу, але існує декілька загальних вимог:

- університети мають офіційно визнаватися як постійно діючі заклади;
- вони мають надавати мінімум 6 різних курсів щонайменше 100 академічних годин кожен;
- дві третини викладачів повинні мати науковий ступінь;
- університети повинні бути економічно автономні та мати постійно діючу адміністрацію;
- вони повинні бути членами національних та міжнародних асоціацій Університетів Третього Віку.

Щодо професійної освіти для дорослих, то вона переважно надається різноманітними курсами з професійної підготовки. Головна мета цих курсів — інтеграція студентів на ринок праці, а також підвищення професіоналізму та кваліфікації студентів. Такі курси надзвичайно гнучкі.

Як засвідчують результати нашого пошуку, існує декілька типів таких курсів. Зокрема, перший рівень: цільова група — молоді люди 14-18 років, які закінчили обов'язкову шкільну програму. Період навчання триває від двох до трьох років. Після завершення курсів видається диплом. Другий рівень: цільова група — молоді люди від 18 до 25 років, які закінчили середню школу. Період навчання варіюється від 600 до 1200 годин. Після завершення курсів видається диплом. Третій рівень: цільова група — молоді випускники вищих навчальних закладів або безробітні, які бажають здобути найвищий ступінь спеціалізації. Мета цих курсів — поглибити професійний досвід випускників. Такі курси організовуються за ініціативою приватних асоціацій, зазвичай наполовину фінансуються державними установами. Ці курси платні [6].

Зростаюча потреба в навчанні призвела до розвитку численних організацій, які отримують кошти від Європейських Соціальних Фондів, що уможливорює безкоштовне надання освітніх послуг. Мета таких курсів — скорочення безробіття, охоплення професійним навчанням.

Міністерство Праці та Регіонів забезпечує широкий спектр професійного навчання, що надається приватними організаціями, підприємствами, професійними навчальними центрами. Такі курси безкоштовні, вони включають багато різноманітних предметів, таких як адміністрування, торгівля, інформаційні технології тощо. Наприкінці курсу видається сертифікат про відвідування. Вони відкриті для як для випускників шкіл, так і для випускників університетів. Їх основною метою є освоєння професіоналами нових функцій, які вимагає

система виробництва, що постійно розвивається. Деякі з таких програм реалізуються на місцях регіонами та Міністерством праці та фінансуються за рахунок Європейського соціального фонду. Інформаційні офіси місцевих органів надають всю інформацію з професійних програм [7]. Зазначимо, що центри з освіти дорослих відкриті по усій країні, в кожному регіоні, в кожній провінції.

У 2002-2003 навчальному році працювали 539 центрів, а на теперішній час близько 600 по всій країні, в яких викладають більше ніж 4000 викладачів.

У статті ми здійснили спробу розкрити соціально-психологічні особливості освіти дорослих в Італії. Останніми роками поширюється дистанційна освіта, так зване «e-learning», що орієнтоване на оперативні знання. Це переважно стосується бізнес-планування, автоматизації офісу, міжособистісного спілкування. Ці курси надають певні знання державним компаніям та приватним слухачам. Різноманітність методичних підходів до навчання відображає численні варіанти реалізації освіти дорослих у сучасному суспільстві. Сектор освіти дорослих Італії намагається іти в ногу з часом та шукає нові форми і моделі, які б задовольняли сучасні вимоги й виклики, що постають перед суспільствами та педагогічними системами.

Література:

1. VET POLICY REPORT. Progress in the policy priority areas for vocational education and training, Italy 2008, ISFOL [Електронний ресурс]. — Режим доступу 1.03.2014 < [http://archivio.isfol.it/Vet Policy Report./](http://archivio.isfol.it/Vet%20Policy%20Report/) Заголовок з екрану. — Мова італійська
2. Ministero della Pubblica Istruzione, Direzione Generale per gli affari internazionali dell'istruzione scolastica, INDIRE, Unità italiana di Eurydice, L'educazione degli adulti in Europa, [Електронний ресурс]. — Режим доступу 1.03.2014 < <http://indire.it/eurydice/> Quaderni di Eurydice n. 25 Заголовок з екрану. — Мова італійська
3. Gazzetta Ufficiale — Serie Generale n. 3, del 4-1-2008, [Електронний ресурс]. — Режим доступу 10.10.2013 [http://guritel.it/free-sum/ARTI/2008/01/04/ sommario.html](http://guritel.it/free-sum/ARTI/2008/01/04/sommario.html). Заголовок з екрану. — Мова італійська
4. Euro base, Descriptions of National Education Systems and Policies, [Електронний ресурс]. — Режим доступу 10.03.2014 http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurybase_en.php description and OECD, Education at a Glance 2009. Заголовок з екрану. — Мова італійська
5. Organizzazione del sistema educativo italiano 2008/2009, Eurydice, EACEA, European Commission. [Електронний ресурс]. — Режим доступу 10.10.2013 <http://eacea.ec.europa.eu/eurydice/> Заголовок з екрану. — Мова італійська
6. Ministro del Lavoro e delle Politiche Sociali [http://www.lavoro.gov.it/lavoro/europalavoro/SezioneEuropaLavoro/BancheDati/ Banca Dati Corsi/](http://www.lavoro.gov.it/lavoro/europalavoro/SezioneEuropaLavoro/BancheDati/BancaDatiCorsi/) and <http://www.lavoro.gov.it/lavoro/>. AND European Commission, European Social Fund (ESF) [Електронний ресурс]. — Режим доступу 05.02.2014 http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_en.html Заголовок з екрану. — Мова італійська
7. Ass inform Associazione Italiana per l'Information Technology [Електронний ресурс]. — Режим доступу 05.02.2014 <http://www.anee.it/anee/osservatorio.html> Заголовок з екрану. — Мова італійська

У статті висвітлено соціально-психологічні особливості освіти дорослих в сучасній Італії; представлено характеристику різноманітних навчальних закладів для освіти дорослих; висвітлено інші можливості для освіти дорослих.

Ключові слова: освіта дорослих, Постійні Територіальні Центри, навчання дорослих, освітні системи.

В статье раскрыты основные особенности образования взрослых в современной Италии; охарактеризовано разнообразие образовательных заведений для взрослых; определены различные возможности для образования взрослых.

Ключевые слова: образование взрослых, Постоянные Территориальные Центры, обучение взрослых, образовательные системы.

The article deals with the peculiarities of adult education in modern Italy; it defines the variety of educational establishments for adult education; describes numerous possibilities of study for adult population.

Key words: adult education, Centri Territoriali Permanenti, adult learning, educational system.